

Vasquez sic : « Responderi potest concedendo totum (ut plane concedit Gabriel, Vasquez de adoratione, etc.) ubi ait percussionem clerici, aut religiosi non esse sacrilegium contra virtutem religionis, sed contra virtutem observantiæ propter rationem factam; et hoc idem consequenter dicit de irreverentia facta reliquiis, vel imaginibus sanctorum ex eodem fundamento. » Quæ quidem sententia videtur esse contra communem modum loquendi tam canonum, capite Si quis suadente, quam D. Thomæ et reliquorum auctorum. Ita Suarez, cum quo etiam convenit magister Torres tomo II, quæstione XCIX, articulo II, disputatione unica ad quartum, ubi inquit: « Displicet tamen ejus (scilicet Gabrielis, Vasquez) positio utpote quæ adversatur D. Thomæ et omnibus doctoribus, qui pleno ore ea peccata commemorata in argumento vocant sacrilegia, et in sacris canonibus idem habetur, verbi gratia, in capite Si quis suadente. » Hæc magister Torres.

XII. Et merito; est enim singularis sententia contra sacros canones, ut patebit, et contra omnes doctores, tam theologos et scholasticos, quam summistas, et canonistas. Theologi enim agentes de sacrilegio admittunt injuriam dictam habere malitiam contra virtutem religionis. Canonistæ etiam in hoc conveniunt interpretando canones adducendos; imo ipse Vasquez tomo primo in prima secundæ, disp. LIII, cap. III, num. XVIII, et tom. IV, in tertia parte, quæst. XCXI, art. I, dub. IV, num. XIX sentit, quod injuria per percussionem monialis est contra religionem, sicut etiam violatio castitatis illius, quamvis diversæ rationis in specie a Thoma, propter quod dicit esse speciem subalternam injuria contra personam sacram, sicut etiam injuria contra locum sacrum extrahendo hominem

ab illo, vel effusione sanguinis, aut seminis, et sicut est peccatum contra pietatem incestus, recta linea, vel transversali, unde nec in hac sententia, nec ad seipsum consequenter loquitur.

IMPUGNATUR SENTENTIA VASQUEZ EX JURE CANONICO, ET RATIONE D. THOMÆ.

XIII. Primo impugnatur hæc sententia Vasquez ex capite Si quis contumax XVII, quæstione IV, ubi habetur sic : « Dicitur etiam sacrilegium committere qui violentas, et impias manus in clericum injecerit : » et capite Quisquis ibidem immediate sequenti : « Sacrilegium committitur si quis infregerit ecclesiam, vel domos aliquid diripiendo, vel auferendo, seu qui irreverentiam, vel ablationem rerum intulerit clericis vel monachis, omnibusque ecclesiasticis personis. Similiter sacrilegium committitur auferendo sacrum de sacro, etc. si quis domum Dei violaverit, vel ecclesiasticis personis injuriam fecerit. » Ita ibi. Denique si quis suadente diabolo ibidem : « Hujus sacrilegii vitium, vel crimen incurrerit quod in clericum, vel monachum violentas manus injecerit anathematis vinculo subiaceat. » In quibus tribus capitibus expresse ponitur quod est sacrilegium injuria contra personam sacram, ut percussio clerici, vel monachi.

XIV. Duplex solutio adhiberi potest ex Vasquez juxta duas limitationes suæ sententiæ, quas ipse ponit. Prima solutio, quod ibi solum dicitur, quod est sacrilegium, non tamen dicitur, quod est contra religionem, et Vasquez jam admittit, quod est sacrilegium, sed dicit non contra religionem, sed

contra dulum, cujus contrarium non habetur in textu. Et explicatur jus canonicum quod loquitur de sacrilegio largo modo, ut comprehendit etiam sacrilegium contra dulum, quia ut habet D. Thomas sæpe, præcipue in articulo præsentis ad secundum extenso nomine religionis aliæ virtutes dicuntur religio : ita vitia contra alias virtutes extenso vocabulo possunt dici sacrilegium.

XV. Secunda solutio esse potest, quod est sacrilegium contra religionem quando læditur persona sacra in quantum sacra, hoc est, ea intentione, quia sacra est. Sed utraque solutio est insufficientis, et contra primam bene redarguit Suarez, quia quando D. Thomas et doctores dividunt sacrilegium loquuntur de sacrilegio proprie dicto, et sacrilegium per turpem accessum ad personam sacram proprie contra religionem est; sed eodem modo censent omnes de sacrilegio, quod committitur in percussione personæ sacræ. Denique jura interpretanda sunt juxta receptum usum vocum maxime quando communiter ita intelliguntur. Hæc Suarez et bene, quia appellare peccatum contra dulum sacrilegium, est abuti terminis, et loqui improprie, sicut qui dulum religionem vocaret ut ipse Vasquez admittit quod est extenso vocabulo uti. Et hanc impropriam locutionem tribuere juri canonico irrationabile est, et si hæc licentia daretur interpretandi definitiones Ecclesiæ per improprias locutiones nulla daretur veritas firma, certa.

XVI. Secundo, evidentius ex contextu revincitur hæc solutio, quia ibidem ponitur sacrilegium æqualiter in furto rei sacræ, et in loco sacro, et in violatione ecclesiæ, ac in percussione clerici, vel monachi eodem tenore verborum sub eisdem terminis, et in eadem clausula, et

sensu ejusdem propositionis; sed Vasquez non negat esse sacrilegium contra religionem quod committitur contra locum sacrum, et contra rem sacram : nec negat quod in textu intelligatur sacrilegium contra religionem respectu illarum : ergo male negat, quod intelligatur respectu personæ sacræ de sacrilegio cum eadem proprietate contra religionem. Consequentia patet ex ipsa connexione verborum in textu; ponuntur enim ibi tria esse sacrilegium, et explicare, et limitare quod duo solum sunt sacrilegium proprium, et tertium improprium omnino voluntarium est.

XVII. Tertio, convincitur quam improprie loquatur pater Vasquez, quia a D. Thoma, quæstione citata XCIX ponitur injuria in personam sacram prima specie sacrilegii tamquam gravius sacrilegium, quam in vasa sacra, et in locum sacrum, quæ est secunda species sacrilegii ibidem posita; et tamen Vasquez tenet, quod injuria in locum sacrum, et in vasa sacra, est proprie sacrilegium, et esse solum contra dulum, quia est dicere quod est minus prave sacrilegium, si quidem minus proprie sacrilegium ponitur, et quia etiam ponit solum contra dulum, quæ est imperfectior virtus religione, et sic transmutat gravitatem peccatorum; ponit enim sacrilegium, quod a S. Thoma ponitur gravius, et contra perfectiorem virtutem minus grave, et contra imperfectiorem virtutem. Et ad minus convincitur Vasquez perperam intendere per hanc explicationem salvare mentem S. Thomæ ut ibidem numero XIV, in fine ostendat, cum ejus explicatio omnino sit contraria litteræ S. Thomæ. Hæc solutio amplius impugnabitur ratione D. Thomæ in secunda impugnatione principali.

XVIII. Secunda etiam solutio stare

non potest in textu, quia ibidem fit sermo de percussione clerici; quæ fit inter catholicos in ecclesia, pro qua ponitur excommunicatio; sed constat quod ad incurrendam istam censuram non est necessarium quod quis percutiat clericum ea intentione, quia clericus est, sed propter vindictam, vel quamcumque aliam illicitam causam; ergo etiam ut committat culpam pro qua ponitur poena hujus excommunicationis non est necesse, quod percussio fiat cum illa intentione reflexa, quia clericus est, et per consequens, ut incurrat sacrilegium de quo loquitur textus. Hæc est evidens impugnatio hujus solutionis ex contextu, quæ amplius impugnabitur in sequentibus.

XIX. Secundo, principaliter impugnatur sententia Vasquez, et excluditur utraque solutio assignata ratione a priori D. Thomæ infra quæstione xcix citata, articulo primo, in corpore ubi inquit: « Sacrum dicitur aliquid ex eo quod ad divinum cultum ordinatur; et sic ei quædam reverentia debetur, quæ refertur in Deum; et ideo omne illud quod ad irreverentiam rerum sacrarum pertinet, ad injuriam Dei pertinet, et habet rationem sacrilegii. » Secunda consequentia tenet ex prima fundata in principio assumpto in ratione dubitandi. Si enim injuria pensanda est veneratione contraria, et veneratio est talis quod refertur in Deum, etiam injuria transiet in Deum, et consequenter habebit malitiam sacrilegii contra cultum Dei. Prima consequentia clare sequitur ex antecedenti, et antecedens probatur a D. Thoma sic: Sicut ex eo, quod aliquid ordinatur ad finem bonum, sortitur rationem boni, ita etiam ex hoc quod aliquid deputatur ad cultum Dei, efficitur quoddam divinum: quæ propositio est certa, et non negatur a Vasquez, ut patet in

calice, ecclesia, etc. quæ dicuntur divina, quia ad cultum Dei sunt deputata, et consequenter ex vi hujus causalis debet concedi universaliter, quod omne deputatum ad cultum Dei in quantum tale habet rationem divini, alias causalis non esset bona: sed personæ sunt etiam deputatæ ad cultum Dei, verbi gratia, sacerdos, de quo non potest Vasquez negare quod per susceptionem ordinum consecratur ad cultum Dei magis quam calix, vel templum, quia ad principalius munus divini cultus consecratur, quod fit in usu sacramentorum, et consecratione corporis Christi, ad quod ordinantur vasa, et loca sacra.

XX. Propter quod probavit D. Thomas quæst. xcix citata, art. iii, in corpore, quod est major sanctitas personæ, quam loci sacri, quia ista est propter illam; ergo contra rationem est ponere sacrilegium rigorosum, et contra religionem injuriam in locum sacrum, et hoc negare de injuria in personam sacram, utpote de percussione sacerdotis. Patet consequentia, ex definitione sacrilegii, quæ est violatio rei sacræ admissa communiter a theologis, et tradita capite Si quis contumax citato, probatione præcedenti. Ergo si persona est Deo sacrata, et magis consecrata quam locus sacer, injuria in personam sacram est sacrilegium magis grave, et rigorosum, quam in locum sacrum, et magis contra virtutem religionis. Proportionabiliter loquendum est de aliis personis divino cultui deputatis, vel Deo consecratis, quia ratio formalis eadem est, et Vasquez æqualiter loquitur de omnibus, et sufficit illum convincere in uno, scilicet in sacerdote in quo evidentior est ratio.

XXI. Confirmatur: Ecclesia instituit legem de veneratione personæ sacræ ponendo immunitatem illius in aliquibus actionibus, ut in per-

cussione, iudicio laico, in impositione tributi, etc. ex motivo virtutis religionis, et non virtutibus dulciæ; ergo qui talem legem frangit facit contra motivum virtutis religionis. Antecedens patet: primo, quia Ecclesia sic potuit præcipere, et quod ita præceperit solum potest constare ex jure; constat autem in jure canonico ubi hæc lex ponitur quod Ecclesia dicit esse sacrilegium æqualiter sicut de aliis sacrilegiis, quæ sunt contra religionem ibidem ab Ecclesia allatis (ut jam ponderatum est) ergo motivum Ecclesiæ in hac lege est veneratio religionis. Secundo, quia lex Ecclesiæ pro veneratione loci sacri et honorum Ecclesiæ instituta est ex motivo religionis (ut Vasquez concedit) et ponitur in eisdem capitibus eodem tenore verborum cum hac lege de persona sacra; ergo hæc lex etiam est ex eodem motivo religionis, imo per modum unius legis videtur instituisse circa omnia hæc, et per consequens motivum fuit idem circa omnia.

XXII. Tertio, quia Ecclesiæ immunitas in hac lege universaliter comprehendit bonos, et malos ecclesiasticos, sacerdotes, vel non sacerdotes, et sic non allegatur motivo dulciæ quæ est personalis sanctitas, et per consequens non instituit hanc legem ex motivo dulciæ, sed ex motivo religionis, quatenus persona depuratur ad divinum cultum. Quod constat, quia deficienti tali deputatione deficit lex, sicut novitii religionis dum sunt cum habitu religionis gaudent hoc privilegio, et dimittentes habitum transeuntes ad sæculum amittunt illud. Clerici etiam in minoribus constituti dum cum habitu clericali, et tonsura Ecclesiæ deserviunt, comprehenduntur hac lege; si tamen hæc dimittant, et nubant, excluduntur ab illa: signum ergo est quod motivum hu-

jus legis Ecclesiæ est deputatio personæ ad cultum divinum, si quidem stante tali deputatione stat lex, et ablato deputatione aufertur lex circa illos. Sicut in bonis Ecclesiæ apparet, quod dum sunt bona Ecclesiæ, vel existunt in Ecclesia sacrilegium est illa furari, secus autem si transeant ad dominium laicorum, et sint extra Ecclesiam, propter quod colligitur, quod ex motivo religionis bona Ecclesiæ sunt privilegiata, ergo similiter erit de persona sacra, quod non ex motivo dulciæ, sed ex motivo religionis gaudet privilegio hujus canonis, quia si esset ex motivo dulciæ deficiente sanctitate personali deficeret hæc lex, quia ut habet D. Thomas in iii, dist. ix, quæst. ii, art. iii ad secundum: « Prælato dum est in actu peccati non debet exhiberi dulcia, quia apparet in eo aliquid honori contrarium. » Hæc D. Thomas, et per consequens mali sacerdotes non essent comprehensi sub privilegio hujus legis, quod sine controversia es falsum.

XXIII. Quarto, quia si non esset hæc lex ex motivo religionis, quamvis ex intentione, quia clericus est fieret ut percussio clerici esset sacrilegium non contra religionem, sed contra dulciam, quia intentio tunc fertur ad titulum quod in re est dulciæ in sententia Vasquez. Sicut si quis injuriaret personam sanctam, quia sancta personaliter est, committeret culpam contra dulciam, quia sanctitas personalis est ratio formalis dulciæ, in quo convenit Vasquez. Sed ipse tenet numero xiv citato, quod consecratio sacerdotis ratione cujus prohibetur percussio illius solum pertinet ad objectum dulciæ; ergo evidenter concluditur contra Vasquez, quod quamvis ex intentione quia clericum est, vel quia consecratus est percuteretur non esset sacrilegium contra religionem, sed contra dulciam, quod ta-

men ipse negat dicens quod tunc est contra religionem.

XXIV. Ex quo efficaciter revincitur, quod consecratio pertinet ad objectum religionis, et per consequens hæc lex in Ecclesia constituta propter reverentiam consecrationis facta est ex motivo religionis, ex quo sequitur prima consequentia, quod qui illam frangit peccat contra religionem. Patet consequentia, quia motivum in præsentem non sumitur pro fine legislatoris, quia est extinsecus legi, et dicitur non cadere sub lege, sed pro fine intrinseco legis propter quem tamquam propter rationem formalem fit lex, et accipit speciem ab illo, sicut lex de veneratione loci sacri facta propter consecrationem illius quantum ad actionem furti, aut effusionis sanguinis, aut seminis facit istas culpas subinduere malitiam specificam contra religionem, quia est violatio rei sacræ prohibita propter ejus consecrationem.

XXV. Dices: Non est eadem ratio de persona sacra, quia res insensibiles, ut locus sacer, etc. non habent sanctitatem propriam ratione cujus sint capaces venerationis proprie, et sic solum coluntur vel injuriantur ratione consecrationis. At vero persona rationalis habet dignitatem propriam, et ideo ratione illius possunt coli, vel injuriari non attingendo consecrationem.

XXVI. Contra, licet vera sit differentia quod res insensibiles non habeant dignitatem quam habent personæ, tamen non excluditur quod personæ simul habeant duas dignitates, aliam personalem in qua excedunt res insensibiles, aliam consecrationis in qua conveniunt cum illis, saltem generice, quia istæ duæ dignitates non sunt incompatibiles, de facto enim reperiuntur in sacerdote; ergo sicut possunt venerari ratione dignitatis personalis propter

se, possunt etiam venerari ratione consecrationis, propter respectum ad Deum, cui sunt consecratae, vel deputatae, et per consequens possunt sub utraque formalitate injuriari. Consequentia est bona, quia secundum quod aliquid est capax honoris, est capax injuriæ. Antecedens autem exemplis fit manifestum, nam non solum res insensibiles, ut vestis, vel domus, aut irrationalis ut equus quatenus possidetur a rege est capax ut veneretur propter respectum ad regem, ita ut qui injuriat aliquid istorum, judicetur injuriare regem; sed etiam homines ut servi, vel mancipia quamvis sint personæ rationales, tamen quatenus possidentur a rege et illi serviunt, debetur illis specialis veneratio propter regem, quæ non debetur illis propter se ipsos, quamvis debeatur alia propter se, juxta propriam nobilitatem, vel dignitatem; ita quod qui interficeret servum, vel mancipium regis non minus injuriaret regem, quam qui interficeret equum, vel canem regis, quia contra lumen rationis esset, quod magis injuriaretur rex per percussionem, vel occisionem equi, vel canis, quam per occisionem servi sui.

XXVII. Ad hoc solum potest respondere Vasquez juxta suam doctrinam, quod convincitur, quod si occideretur servus regis, quia regis est, ita verum est, sed quia potest occidi non quia regis est, sed propter suam indignitatem personalem, et res insensibiles, seu irracionales non possunt injuriari nisi propter respectum ad regem, ideo non tenet paritas. Et similiter si percuteretur clericus quia clericus est, esset contra religionem; si autem propter suam indignitatem personalem percuteretur, tunc non est contra religionem.

XXVIII. Contra, hoc jam est recurrere ad secundam solutionem

superius allatam, in præsentem tamen ratione, et specialiter in confirmatione, ut patet in suis probationibus intentum fuit primam solutionem Vasquez funditus evertere, quæ consistebat in hoc, quod in persona rationali non erat titulus virtutis religionis, sed solum duliæ, et per consequens quod injuria in personam sacram solum erat contra duliam. Cujus contrarium evidenter demonstratum est ostendendo quod in persona rationali reperitur ratio formalis objecti virtutis religionis, scilicet consecratio, vel deputatio ad cultum divinum ratione cujus injuria in personam rationalem potest habere malitiam sacrilegii contra religionem. Hæc etiam secunda solutio non minus efficaciter impugnabitur ratione sequenti D. Thomæ qui illam nobis impugnatam reliquit.

XXIX. Tertio, principaliter impugnatur sententia Vasquez, et excluditur ejus secunda solutio. D. Thomas in iv, dist. xvi, quæst. iii, art. ii, quæstiunc. iii, in corpore sic habet: « Quidam dicunt quod hoc accidit (scilicet circumstantias mutare speciem) in quantum illæ circumstantiæ accipiuntur ut fines voluntatis, quia a fine actus moralis accipit speciem, sed hoc non videtur sufficienter dictum, quia aliquando variatur species peccati sine eo quod intentio feratur ad circumstantiam illam. Sicut fur ita libenter acciperet vas aureum non sacram sicut sacram, et tamen in aliam speciem peccatum mutaretur, scilicet de furto simplici in sacrilegium. Et præterea secundum hoc sola illa circumstantia quæ dicitur ejus gratia, speciem peccati mutare posset, quod falsum est. » Hæc D. Thomas, ubi refert in communi sententiam, quam Vasquez sequitur in singulari de percussione clerici, scilicet, quod actus non accipit speciem sacrilegii,

nisi fiat ex intentione circumstantiæ personæ sacratæ, scilicet, quia sacrata est, quod est dicere tamquam finis cujus gratia actus sit, et hoc impugnat D. Thomas duplici ratione in verbis allatis utraque evidenti.

XXX. Prima, qui furatur vas sacram committit sacrilegium quamvis non furetur illud quia sacram, sed quia aureum est: secunda, quia alias sola circumstantia finis posset mutare speciem, quod est falsum. Quæ ratio quamvis videatur ab inconvenienti procedere includit tamen rationem a priori, ad hanc formam reductam. Aliæ circumstantiæ possunt mutare speciem, quamvis non sumantur tamquam circumstantiæ finis cujus gratia, quod est dicere, quamvis actus non fiat ex intentione illius circumstantiæ, quasi in actu signato; ergo falsum est quod solum causetur species talis, quia actus fit ex intentione talis circumstantiæ. Consequentia bene sequitur ex antecedenti. Antecedens autem probatur in circumstantia quis, quando verbi gratia conjugatus accedit ad non suam, adulterium committit; quamvis non faciat ex intentione injuriandi suæ, sed ex sola libidine. Similiter qui accedit ad conjugatam non quia conjugata, sed quia amica sua, et melius accederet si esset soluta, tamen talis est adulter. Etiam in circumstantia ubi effusio seminis, vel sanguinis in loco sacro non quia locus sacer est, sed quia ibi occurrit occasio appetitus irascibilis, vel concupiscibilis est sacrilegium contra religionem, quod etiam admittit Vasquez. Ergo verum est quod ut aliqua circumstantia mutet speciem non est necesse quod ex intentione talis circumstantiæ fiat actus, alias si hoc esset verum, falsum esset quod allatis exemplis committeretur adulterium, vel sacrilegium;